

A. D. HILDEBRAND

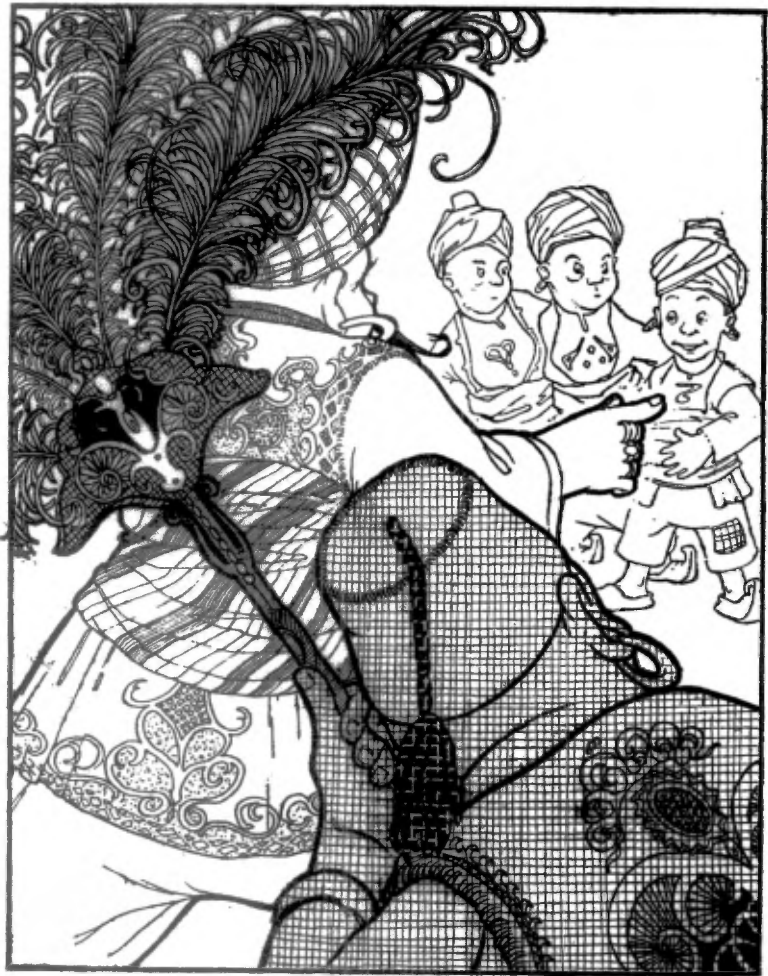

JOESSEEF

HET KNECHTJE VAN DE SULTAN

KLEUTER-SERIE
(J. en M. 6—10 jaar)

**JOESSOEF, HET KNECHTJE VAN
DE SULTAN**

„Jij zult het zijn,” zei de Sultan (blz. 22).

JOESSOEF
HET KNECHTJE VAN DE SULTAN

DOOR

A. D. HILDEBRAND

Band en illustraties van
HANS GEERLAG

H. MEULENHOF — AMSTERDAM

Alle rechten voorbehouden
Copyright by H. Meulenhoff — Amsterdam

I

Joessoef, de zoon van Ali

DAAR in het verre Oosten is de lucht bijna altijd blauw... daar zijn de onmetelijke woestijnen, met weinige, groene dorpjes, die oasen heten, daar zijn de eeuwig-groene palmen, de witte, lage huizen en de mannen met lange baarden en witte over-kleden aan.

Daar is het land Priok, met de hoofdstad Priokna. Daar vliegen bont-gekleurde vogels en vele duiven rond de spitse toren van de kerk, die hier minaret heet, en tegen het vallen van de avond komt de priester, de muezzin en hij staat boven op de spitse, slanke toren en roept de gelovigen op, tot het gebed.

En dan buigen allen de knieën, zij kijken nog even naar het Oosten, waar de heilige stad Mekka ligt en zij bidden tot hun opper-wezen, die zij Allah noemen: Allah il Allah... Allah is Allah en Mohammed is zijn profeet. Want de mensen in het land Priok zijn Mohammedanen of Muselmannen en zij geloven weer heel andere dingen, dan wij geloven in Nederland.

De stad Priokna is een mooie stad, met vele, grote, marmeren gebouwen... het paleis van sultan Pok, het huis van de eerste minister, het huis van de regering, het museum, waar al de beelden en de schilderijen te zien zijn, het badhuis, het gemeentehuis en nog veel meer grote gebouwen. De naam van sultan Pok... is eigenlijk veel langer. Ik wil hem graag voor je opschrijven, maar ik ben bang, dat je hem niet zult kunnen onthouden... misschien kan je hem niet eens eenmaal uit je hoofd uitspreken.

Die naam is eigenlijk: Pokpriabongsteboelistanna-priasjesjongteboe.

De kinderen op de scholen in Priok doen er zes jaren over, om deze naam uit het hoofd te leren, maar ze mogen niet van school, voor ze de hele naam gemakkelijk en snel kunnen uitspreken.

De kinderen... de kleine kinderen, de grote kinderen... ze zijn donkerbruin van gelaat, ze zijn helemaal donkerbruin, ze hebben zwarte haren en olijke, vrolijke, schelmse ogen.

Ze houden van spelletjes en van veel eten en van hardlopen en van voetballen en van knikkeren... ze houden van muziek en dansen... och ja, ze verschillen niet zo veel van de kinderen in Nederland.

Eén ding vinden ze erg prettig... de meeste kinderen in Priok dragen geen schoenen... ze hebben voor Zondag een soort pantoffels, die van achteren helemaal open zijn.

Ze gaan ook naar school op die pantoffels... maar wanneer ze vrij zijn en ze gaan spelen, dan trekken ze die pantoffels uit en ze spelen op hun blote voeten.

Joessoef, de zoon van bakker Ali, woonde in de hoofdstad Priokna. Zijn vader had een druk-beklante zaak in de hoofdstad en hij had nu al twaalf jaar gezegd, dat Joessoef hem na de school-tijd in de bakkerij zou komen helpen. En later... veel later, als bakker Ali een oud man zou zijn, dan zou Joessoef hem opvolgen en de baas worden van de bakkerij en van de winkel.

Zo was het bepaald... zo zou het zijn. En iedereen was er tevreden mee. Ja, iedereen... behalve Joessoef zelf.

Hij zat nu in de hoogste klasse... over enkele dagen zou het eind-examen beginnen. Dan moest hij veel weten van de aardrijkskunde van Priok, hij moest kunnen lezen en schrijven en rekenen, hij moest ook de naam van sultan Pok helemaal kunnen uitspreken... van voren naar achteren (omgekeerd hoefde dat gelukkig niet).

Joessoef wist, dat hij over een paar dagen van school zou gaan. Hij was niet bang, dat hij niet zou slagen voor zijn examen. Hij was misschien niet de beste van de klasse, maar toch wel een van de besten.

Hij zou zeker slagen... hij *wilde* ook graag slagen, want hij had er helemaal geen zin in, nog een jaar op school te zitten.

Maar als hij aan de bakkerij dacht, dan kreeg hij toch rillingen. Hij hield van krenten-broodjes en van taartjes en van kadetjes. Ja, dat wel. Maar hij had helemaal geen zin, om zijn hele leven brood te bakken en taartjes te maken.

Hij wist nog niet, wat hij dan *wel* wilde, maar bakker wilde hij zeker niet worden.

Hij wist, hoe zijn vader leefde. Vader Ali stond elke morgen om drie uur op... dan stookte hij eerst de oven, met droog hout en takkenbossen... daarna ging hij beslag maken, dan vormde hij de broden en tegen vijf uur was de oven heet genoeg en dan gingen de beslagplakken de oven in, nadat het deeg gerezen was.

Een uur later waren ze gaar... dan werden de broden er uit gehaald en om zes uur ging de winkel open en dan kon de verkoop beginnen. Maar daar tussen door bakte vader Ali kleine broodjes en krentenbroodjes en dan kwamen de taartjes aan de beurt en dat ging zo door tot een uur of elf.

Om half twaalf werd er gegeten, dan hielden alle inwoners van Priokna rust, tot half drie en daarna begon het lieve leven alweer. Die rust... dat was zo een heel oude gewoonte. Want je moet denken... op het midden van de dag was het veel te warm om te werken en niemand liep graag buiten, wanneer de zon het hoogst stond en brandde op je hoofd.

Dus... tegen half drie werd het smeulende vuur

in de oven weer opgestookt en dan moesten de grote taarten gebakken worden en de mergpijpjes en de tompoezen en nog veel meer. En intussen was er ook genoeg te doen, in de winkel.

Eindelijk... om een uur of zeven ging de winkel dicht en na het eten zat vader Ali nog wat te soezen in zijn stoel... en hij ging maar gauw naar bed, want hij was erg moe en hij moest immers heel vroeg weer opstaan.

Nee, dat leven trok Joessoef helemaal niet aan. Hij had er geen zin in om bakker te worden.

Hij wilde vader wel een paar maanden helpen... waarom niet? Maar wanneer hij er aan dacht, dat hij misschien zestig of zeventig jaar lang elke dag van vroeg tot laat voor die hete oven en in de winkel moest staan, dan kreeg hij al weer rillingen.

Maar wat dan?

Joessoef wist heel goed, dat hij gehoorzaam zou moeten zijn. In Priokna waren alle kinderen gehoorzaam, dat hoorde er zo bij. Geen enkele jongen, geen enkel meisje, zou er ook maar aan gedacht hebben, om niet te gehoorzamen (dus een beetje anders dan in Nederland). Nee, hier kon alleen een list helpen. Maar welke list? Ja, de schoenmaker Raka had een leer-jongen nodig en hij zou Joessoef zeker wel willen hebben, want de jongen was slim en verstandig. Maar in de eerste plaats zou vader dat zeker niet goed vinden en verder had Joessoef helemaal geen zin, om

zijn hele leven met een hamer op het leer te zitten kloppen.

Ja, het was een moeilijk geval. Hij had er nog niet met zijn vader over gesproken, want hij wist, dat vader hem ongelovig aan zou kijken, dat hij vriendelijk zou lachen en dat hij zou zeggen:

„Mijn jongen... dit heeft je vader zo besloten en zo zal het dus zijn! Zo en niet anders!”

Want vaders vader was ook een bakker geweest en vaders vaders vader ook en wat in Priokna eenmaal besloten is, daar kan niemand iets aan veranderen. Of het zou de sultan moeten zijn... of misschien de eerste minister. Maar Joessoef was de zoon van een eenvoudige bakker en hij kende die hooggeplaatste mensen natuurlijk helemaal niet.

En zo kwam dan de laatste schooldag en het examen en Joessoef slaagde met glans en toen kregen ze nog een toespraak van het hoofd van de school, die hen aanraadde om toch vooral goed je best te doen en te zorgen, dat je een goed en nuttig lid zou worden van de maatschappij en nog iets over de jeugd, die nu voorbij was en de ernst des levens en meer van dat.

Toen kregen ze allemaal een mooi boek met platen, ter herinnering aan de schooltijd en nu konden ze naar huis gaan.

Joessoef slofte langzaam, met zijn pantoffels in zijn rechterhand en het boek onder de linkerarm, door het

stof naar huis. Hij peinsde. Nu zou er thuis feest zijn, want de oudste zoon was van school. Ja, hij had namelijk nog twee zusjes en twee broertjes, maar die waren jonger dan hij.

En dan... dan zou hij nog een paar dagen kunnen spelen en helemaal vrij zijn. Maar daarna kwam... de bakkerij... en de winkel... de winkel en de bakkerij. Elke dag bakken... altijd maar bakken... bakken en bakken... de hele dag bakken en de winkel...

Zo tolden de gedachten van Joessoef in het rond... de bakkerij en de winkel... broodjes en taartjes... taartjes en broodjes... maar... *kon hij dan niets anders beginnen?*

Hij wist het niet. Joessoef was niet zo erg vrolijk, toen hij thuis kwam...

II

Wat er in de krant te lezen stond!

HET feest was in volle gang. Want Joessoef was van school. Hij had een mooie, nieuwe beurs gekregen van vader Ali, met drie zilverstukken er in. Moeder had hem een nieuwe fez gegeven... een rode, hoge muts, met een prachtige, zwart-zijden kwast.

De ooms en de tantes kwamen... er werd gegeten en gedronken en de ooms hielden toespraken en vader Ali ook...

Een nuttig lid worden van de maatschappij... opgroeien in eerlijkheid en recht-schapenheid... de ernst des levens...

Ja, zeker... dat wist Joessoef nu al wel en hij wilde graag zijn best doen. Alleen... bakker worden wilde hij bepaald niet. Maar er scheen geen uitweg te zijn.

Toen werd het avond en late avond. Zoals steeds moest vader Ali vroeg naar bed... de broertjes en zusjes lagen er al in... de ooms en tantes gingen weg.

Joessoef bleef alleen achter in de huiskamer, met

zijn moeder. Hij wist niet, wat nu te doen... hij nam even de krant en keek er in. Van de artikelen op de voor-pagina begreep hij nog niet veel. Dat zou later moeten komen.

Daarom nam hij de achter-zijde van de krant en hij keek naar de advertenties. Mooie plaatjes waren er bij...

En toen viel zijn oog op een van de advertenties, midden op de bladzijde, waar het koninklijk wapen van sultan Pok boven stond. En Joessoef begon te lezen:

„Aan het hof van Zijne Majesteit, de Sultan van Priok worden gevraagd, om onmiddellijk in dienst te treden:

Een hulp-kok, voor werkzaamheden in de keuken. Leeftijd vanaf achttien jaar;

Een aankomende hulp-stalknecht voor het verzorgen van de paarden en stal-werkzaamheden. Leeftijd vanaf zestien jaar;

Een hulp-varkenshoeder, voor het verlenen van hulp bij het hoeden der koninklijke varkens. Leeftijd vanaf veertien jaar;

Een knechtje, voor het verrichten van boodschappen en lichte werkzaamheden, onder toezicht van de hoofd-knecht. Leeftijd vanaf twaalf jaar.

Aanmelden elke dag tussen tien en elf uur!!!”

Joessoef las dat... hij las het nog eens... peinzend keek hij voor zich uit.

Hij *was* twaalf jaar, zelfs bijna dertien! Zou hij een kans hebben, om die betrekking te krijgen? En wat zou vader Ali er van zeggen? Als hij zichzelf ging melden, dan zou vader zeker heel boos zijn.

En toch... *dat* moest hij doen, want de sultan zou heus niet bij hem komen om hem te vragen, of hij toch maar alsjebliedt knechtje aan het hof wilde worden.

Moeder zei, dat het tijd werd, om naar bed te gaan en gehoorzaam stapte Joessoef naar de kamer, waar hij sliep met zijn twee broertjes. Maar hij kon de slaap niet dadelijk vatten.

Als hij morgen-ochtend eens ging... zou dat... zou vader... zie je, als de sultan hem zou uitkiezen, dan kon vader er niet veel aan doen, want de sultan was de baas in het land en niemand durfde hem beledigen. Niemand wilde hem ook beledigen, want sultan Pok was een goede, rechtvaardige vorst. De mensen in Priok hielden veel van de sultan. Er was maar één ding, dat ze niet prettig vonden. Ze moesten zo erg veel belasting betalen. Daarom waren er nog al veel arme mensen in het land. Die verdienden ook wel wat geld, maar ze moesten bijna alles weg-geven aan de mannen van de belasting.

Dat was natuurlijk niet zo best... maar toch gaven allen toe, dat de sultan een goede, eerlijke sultan was.

Nee, zie je, dacht Joessoef. Als de sultan *mij* zou kiezen... dan *moet* vader dat wel goed vinden.

Maar wanneer Joessoef er aan dacht, dat hij dan thuis zou moeten komen en dat hij zou moeten zeggen: „Vader... ik word toch geen bakker... ik word knechtje bij het hof...”

O, lieve help... hij zag vader al rood worden van kwaadheid en drift. En toch... als hij geen bakker wilde worden, dan moest hij er heen gaan en het er op wagen.

Nog een uur lag Joessoef te peinzen, toen viel hij in slaap, maar nauwelijks werd hij om zes uur wakker... van het gestommel in de winkel, waar hij vlak naast sliep, of zijn eerste gedachte was weer... dat knechtje... zou ik? Zou ik niet? Of zou ik toch of zou ik toch niet?! Hij waste zich, kledde zich aan... toen ging hij naar beneden. De familie was aan het ontbijt.

Zwijgend at Joessoef de boterhammen van het brood, dat vader gebakken had... het brood, dat hij volgende week ook mocht gaan bakken... dat hij verder zijn hele leven zou mogen bakken.

En na het ontbijt stond hij ineens op en hij zei:

„Moeder... ik ga nu een beetje spelen... ik blijf misschien lang weg, want het is de eerste dag van mijn vakantie... ik wil graag precies doen, waar ik zin in heb.”

„Goed,” zei moeder, „je doet maar wat je wilt.”

Joessoef ging eerst naar de markt. Daar stonden de kooplieden met hun bloemen en vruchten, hun vlees

en hun lekkernijen, de koopvrouwen met de burnous, dat zijn de witte overkleden, de fez's en de katoenen stoffen, voor de vrouwen... daar waren de kooplui, die water verkochten en tabak en zoete thee en koffie en daar zaten de schrijvers, die voor wat geld een brief voor iemand schreven, als hij zelf niet schrijven kon.

Joessoef had geld bij zich... trots haalde hij zijn beurs te voorschijn en hij kocht een sinaasappel.

Hij gaf een geldstuk en de koopman beet er eerst op, om te zien, of het wel echt was. Want in die tijd was er veel geld in omloop, dat vals was.

Tja, zo gaat het, als de mensen heel veel belasting moeten betalen. Dan houden ze maar weinig geld over en dan proberen ze het zelf te maken, als ze dat kunnen (misschien is dat in Nederland ook wel eens zo geweest).

Joessoef slenterde wat rond... hij speelde nog een half uurtje met een paar jongens bij de bron... toen liep het tegen negen uur en hij wandelde rustig naar het paleis van de sultan. Vanaf tien uur kon je je daar aan-melden.

Nu, goed... dan zou hij er maar voor zorgen, dat hij op tijd was. Zo kwam hij om kwart over negen in de buurt van het paleis... toen zag hij iets en zijn hart begon te kloppen van de schrik...

Hij zag massa's opgeschoten jongens... hij zag nu ook, dat er vier rijen waren...

En toen hij naderbij kwam, trad een wachter van de sultan op hem toe en hij vroeg, op barse toon:

„Wat kom je doen?”

„Ik wou... ik kom, om knechtje te worden...”

„Vierde rij!! Netjes in de rij blijven staan! Geen lawaai maken, dat wil de sultan niet hebben!!!”

Ja, vier rijen. De eerste rij was natuurlijk voor de hulp-kok... daar stonden maar een twintig-tal opgeschoten jongens... de tweede rij was natuurlijk voor de betrekking van hulp-stalknecht... daar stonden wel dertig jongens.

Dan de derde rij... zeker wel bijna vijftig jongens... die wilden natuurlijk allemaal hulp-varkenshoeder worden.

Maar zijn eigen rij was het ergste... dat was de rij van de jongens, die knechtje wilden worden. O, o... het leken er wel tachtig! En achter die tachtig stond hij... en nog steeds kwamen er van alle kanten jongens aanlopen, die zich, op bevel van de wachters van de sultan, bij de vier rijen aansloten.

Ja, die jongens van de stad Priokna hadden er blijkbaar wel zin in, om in dienst te gaan bij de sultan.

Moedeloos keek Joessoef om zich heen en hij haalde even zijn schouders op.

Hij zag jongens, die kleiner waren van stuk... maar hij zag er ook, die langer waren. Hij zag er ook, die groter waren en breder in de schouders. En hij

dacht wel, dat de sterkste, de grootste jongen gekozen zou worden.

Hij vroeg zich af, *wie* de keus zou doen... misschien een man van het hof? Of een hof-maarschalk? Of misschien de sultan zelf wel?

Joessoef dacht lang na... toen keek hij eens om zich heen... hij bukte zich en hij raapte wat kleine steentjes op... die stak hij in zijn zak. Hij keek om zich heen... nee, niemand had iets gemerkt.

En toen begon het lange wachten... vanaf de toren riep iemand, dat het half tien was.

Stil stonden de rijen, niemand sprak, niemand floot of zong... dat mocht hier niet, vlak voor het paleis. De wachters letten er trouwens heel scherp op.

En als je daar zo stil moet staan, dan is een half uur lang!! Maar eindelijk werd het uur van tien afgeroepen.

Er kwam een beetje beweging in de rijen, maar er gebeurde nog niets. Tot om tien minuten over tien plotseling de deuren van het paleis wijd werden opengegooid... daar klonk trompet-geschal en een stem riep:

„Zijne Majesteit, de Sultan!!!”

III

De list van Joessoef

VAN de brede treden van de wit-marmeren trap daalde een kleine gestalte langzaam en waardig naar beneden. Hij werd gevolgd door drie hovelingen in glanzend-witte gewaden.

Natuurlijk moest de eerste gestalte sultan Pok zijn. Joessoef had hem nog nooit van zo dichtbij gezien. De jongen bewonderde het overkleed van goud-brokaat, dat de sultan droeg en de witte turban, die hij op het hoofd droeg en die geheel bezet was met flonkerende edelstenen.

Sultan Pok... daar was hij nu! En in hoogst-eigen persoon, om zelf uit te zoeken, welke mensen hij in dienst wilde nemen.

Joessoef wachtte af... met kloppend hart. Langzaam stapte de sultan langs de eerste rij... dat waren de jonge mannen, die graag in dienst wilden treden als hulp-kok.

Hier en daar wees de sultan iemand aan... dan

vroeg hij enkele dingen... daarna moest de aangesprokene opzij gaan staan.

Vier jonge mannen zocht de sultan uit... toen deed hij een keus uit de vier en meteen daarna riepen de wachters:

„De andere jongens van de eerste rij kunnen naar huis gaan!!”

Zo ging het bij de tweede rij... vijf jongens zocht de sultan er uit, daaruit deed hij zijn keus.

Toen de derde rij... daar ging het net zo. De vorst pikte er een paar uit... en deed zijn keus...

En juist toen sultan Pok naar de vierde rij toestapte, haalde Joessoef een handvol steentjes uit zijn zak en hij wierp ze op de jongens, die vooraan stonden...

Die keken om... er kwam een beetje beweging in de rij en Joessoef drong zich snel naar voren... zodat hij nu bijna vooraan stond. Hij rekte zich uit, op zijn tenen, om groter te lijken en hij glimlachte, zodat al zijn mooie, witte tanden te zien kwamen.

De sultan fronste een beetje de wenkbrauwen, de wachters sprongen toe, omdat de jongens niet stil stonden... meteen werd het rustig, allen bogen en een minuut later wenkte de sultan Joessoef bij zich en hij sprak:

„Je naam?”

„Joessoef... de zoon van Ali.”

„Welke Ali?”

„De bakker uit de hoofd-straat.”

„Hm...” De sultan knikte goedkeurend en hij sprak:

„Een oppassend man. Ga hier staan!”

Nog drie jongens wees de sultan aan, toen ging hij vlak voor het viertal staan en hij zei:

„Mijn nieuwe knechtje moet niet alleen snel zijn, vlug en gehoorzaam, hij moet ook een goed verstand hebben en slim zijn. Ik zal jullie drie raadsels opgeven. Wie ze alle drie raadt, wordt mijn knechtje. Als meer dan één ze alle drie kan raden, geef ik nog een vierde raadsel. Luister nu goed... je hebt een minuut, om na te denken. Raadsel nummer een!!”

Ademloos luisterden de jongens.

„Je hebt het altijd gehad, je raakt het dikwijls kwijt, maar je hoeft er nooit naar te zoeken, want je weet zeker, dat je het altijd weer terug zult krijgen. Het is niet warm en niet koud... je kunt er over heen lopen, zonder het te beschadigen. Je kunt het niet voelen, maar wel aanraken. Een kameel heeft het, een paard ook, zelfs een muilezel. Het is soms klein, soms groot, soms dik, soms dun... rara... wat is dat?”

Het was heel stil... de vier jongens keken gespannen voor zich uit... een minuut is zo kort!

Plotseling riep Joessoef: „Ik weet het! Mijn schaduw!!”

„Goed zo,” knikte de sultan. „Doe je best. Hier is het tweede raadsel: Hoeveel is een half maal een half

maal een half maal een half maal een half maal twee-en-dertig?"

De sultan herhaalde de vraag nog eens en snel rekende Joessoef:

„Een vierde ... een achtste ... een zestiende ... een twee-en-dertigste ... van twee-en-dertig ...”

En hij riep:

„Dat is een!!”

„Ja, een!!” riepen ook de andere jongens. De sultan glimlachte en zei:

„Heel goed ... maar hij was de eerste!” En hij wees op Joessoef!

De zoon van bakker Ali had een kleur als vuur ... zijn hart klopte wild ... want nu kwam het derde en laatste raadsel ... als hij dat ook eens op kon lossen ...

„En nu het derde raadsel,” zei de sultan. „Een man heeft een olielamp ... een pijp en een fornuis. Hij heeft maar één lucifer. Wat moet hij nu het eerst aansteken, om ze alle drie te laten branden?”

„Het fo...” wilde Joessoef roepen, maar meteen beet hij zich bijna op de tong, hij slikte gauw dat woord nog in, want hij begreep, wat de sultan bedoelde en hij riep:

„De lucifer!!!”

„Jij zult het zijn,” zei de sultan. „Ga met mij mee ... ik zal je vertellen, wat je te doen hebt.”

Hij maakte een hand-gebaar naar de wachters en die stuurden de andere jongens naar huis.

Met zijn vier nieuwe bedienden achter zich aan, besteeg de sultan de trap van het paleis en toen moesten drie van de vier jongens buiten wachten, want in het bijzijn van de chef-kok vertelde de sultan aan de nieuwe hulp-kok, wat zijn werk zou zijn.

Toen kwam de nieuwe stalknecht aan de beurt en daarna de varkenshoeder en nu... nu moest Joessoef binnen komen.

Aarzelend betrad de jongen een groot vertrek, aan het einde van de zaal zag hij een troon van zwart hout, ingelegd met gouden figuren en daarop zat de sultan.

Hij glimlachte vriendelijk, toen Joessoef langzaam nader kwam en hij sprak:

„Knaap... je naam was?”

„Joessoef eh...”

„Majesteit,” fluisterde iemand in zijn oor.

„Joessoef... o, ja... de zoon van de brave bakker Ali. Eerst een vraag... wat zegt je vader er van, dat je bij mij in dienst komt?”

„Die weet het nog niet, Majesteit.”

„Wist hij ook niet, dat je vanmorgen naar het paleis zou gaan?”

„Ja eh... nee, eh... dat komt... ik moest eigenlijk bakker worden. Maar ik wil helemaal niet graag bakker worden. En daarom dacht ik... ik eh...”

De sultan lachte.

„Hm... dus dat heb je zo maar gedaan? Welaan... ik zal je graag in mijn dienst nemen. Zeg dat maar

tegen je vader, dan zal hij er ook niets op tegen hebben. Kijk, Joessoef... er zijn dikwijls brieven weg te brengen, of boodschappen te doen. Ik wil iemand hebben, die dat snel doet en zonder fouten. Je plaats zal voortaan zijn in de gang, vlak bij de deur van deze zaal. Daar moet je altijd wachten. Als ik niets voor je te doen heb, laat ik je dat weten en dan ben je vrij. Maar als je iets voor mij gedaan hebt, moet je altijd dadelijk terug komen, om te vragen, of er *nog* iets te doen is. Ga nu maar naar je vader en vertel hem alles. Wacht nog... je zult slapen in mijn paleis, je krijgt ook hier je eten en vijf zilver-stukken in de week. Meld je morgen om acht uur, er zal je eerst een keizerlijke uniform gegeven worden."

Joessoef boog nog eens diep... toen rende hij op een draf naar huis, maar toen hij vlak bij zijn huis kwam, begon hij langzamer te lopen, want hij dacht met angst en beven aan zijn vader.

En daar stond vader Ali, in de winkel... te praten met een klant.

Toen de klant weg was, zei Joessoef:

„Vader... ik moet u iets vertellen."

„Ja, jongen," antwoordde de bakker vriendelijk.

„Vader... ik heb een betrekking."

„Ja, ja," lachte vader Ali. „Bij mij."

„Nee," zei Joessoef, „nee... bij de sultan."

„*Bij de sultan?!!!*"

„Ja, vader... ik kwam juist langs het paleis... toen

zocht de sultan een knechtje uit. En... hij heeft *mij* uitgekozen."

Vader Ali wilde dat niet geloven, eerst lachte hij nog, maar toen zei Joessoef: „Heus waar, vader. Morgen om acht uur moet ik beginnen."

Vader Ali werd rood van kwaadheid. „Bakker zal je worden!!" riep hij.

„Vader... ik moest u zeggen van de sultan, dat hij mij graag wil hebben... het is een hele eer, vader! De sultan dacht, dat u het wel goed zoudt vinden..."

Zwijgend keek vader Ali zijn zoon aan en toen zei Joessoef:

„En ik krijg een echte uniform aan van het hof, vader."

Toen wist de goede bakker niets meer te zeggen. Hij sloeg zijn armen om zijn zoon heen en hij zei:

„Als het dan zo zijn moet... de wegen van Allah zijn soms vreemd. Jongen... doe, wat de sultan zegt en wees een goede, gehoorzame knecht!!!"

IV

Joessoefs eerste opdracht

DE volgende morgen was Joessoef al om half acht bij het paleis. Hij wilde zo maar naar binnen lopen, doch een van de wachters, een sombere man, met een zwarte baard, hield hem tegen en op barse toon vroeg hij:

„Wat moet jij hier?”

„Ik heb een betrekking aan het hof,” zei Joessoef trots.

„Jij? Kleine kriel...” riep de wachter met een holle lach. „Zeker als eerste minister, hè?”

„Wat niet is, kan nog worden,” antwoordde Joessoef kalm. „Maar nu ben ik aangenomen als knechtje.”

„Wacht dan maar hier,” zei de wachter weer bars. „Ik zal de hof-maarschalk laten weten, dat je er bent.”

Maar Joessoef moest wachten tot kwart over acht, tot er eindelijk een lakei kwam, die hem met een kort gebaar naar zich toe wenkte.

„Volg mij,” sprak de man op afgemeten toon.

Joessoef begreep dadelijk, dat hij zich een grote baas voelde en dat hij er niet over dacht, met die kleine jongen een gesprek te voeren. Door de marmere gangen werd Joessoef gebracht naar een kamer, waar een fraai-geklede hoveling achter een groot bureau zat.

Joessoef had hem ook al gezien, toen de sultan naar buiten kwam, om zelf zijn keus te doen. Toen was deze man in het gevolg van de vorst.

De hof-maarschalk keek Joessoef enige tijd doordringend aan, toen sprak hij:

„Ja, ik herken je . . . de sultan heeft je aangenomen, als knechtje. Je hebt de drie raadsels zonder moeite opgelost. Goed . . . je bent dus een slim kereltje. Dan zal je niet veel moeite hebben, om te begrijpen, wat ik je nu ga zeggen. Je weet, dat onze hoog-verheven sultan de vorst is over ons schone land Priok. Daarom heeft de sultan het altijd erg druk. En daarom doen de eerste minister en ik alles, wat we kunnen, om hem te helpen bij zijn werk. Want regeren is heel erg vermoeiend en de sultan mag alleen lastig gevallen worden met de aller-belangrijkste zaken. Begrijp je dat?”

„Ja, dat begrijp ik best,” antwoordde Joessoef.

„Heb jij nooit beleefdheid geleerd?” vroeg de hof-maarschalk knorrig.

„Ja, zeker.”

„Goed . . . dan moet je ook eens leren, om met twee woorden te spreken. Ik ben Zijne Excellentie Emir

Pasja Pakila van Boeloewan. Als je mij aanspreekt, dan zeg je Pasja... of Emir..."

„Ja, Emir,” antwoordde Joessoef.

„Goed. Nu gaan we verder. Ik heb een belangrijke opdracht voor je. Wanneer de sultan je een boodschap opgeeft, dan kom je eerst bij mij, om te vertellen, wat voor een boodschap dat is. Want ik moet alles weten! *Alles!!!* Begrijp je dat?"

„Jawel... eh... Emir,” zei Joessoef aarzelend.

„Mooi. En als je terugkeert van die boodschap, dan kom je weer eerst bij mij, om me te vertellen, wat de uitslag is..."

„Welke uitslag, Emir?"

„Je komt me vertellen, hoe het gegaan is met die boodschap. Is dat begrepen?"

„Ja, Emir.”

„Mooi. Ik zal je ook uitleggen, waarom dat zo gaan moet. De sultan geeft wel eens boodschappen op, die al lang gedaan zijn. En dat is duidelijk, want hij heeft het zo druk, dat hij niet alles kan weten. Mooi... dan ga je nu maar naar de opper-kleding-meester. Ik zal je een briefje meegeven. Je krijgt een mooie uniform en een speciale hof-fez en wanneer je helemaal gekleed bent, dan kom je hier terug, want ik wil met eigen ogen zien, of er op je kleding niets aan te merken is. Wacht nu even.”

De hof-maarschalk schreef iets op een briefje en hij sprak:

„Ga hiermede naar kamer 228, aan de achter-zijde van het paleis en meld je daar bij de opper-kleding-meester!!”

Het was een lange wandeling, door brede, lange gangen en steeds keek Joessoef naar de nummers op de deuren van de kamers.

Eindelijk vond hij nummer 201 ... en toen duurde het niet lang, of hij had ook nummer 228 gevonden.

Hij klopte beleefd aan, toen trad hij binnen. Achter de tafel zat een enorm dikke man, die cijfers in een groot boek schreef. De man keek niet op, toen Joessoef binnen kwam. Eindelijk zei hij:

„Heb jij geklopt?”

„Ja, zeker!” antwoordde Joessoef.

„Heb ik *ja* geroepen? Of *binnen*??!!!!!”

„Nee ... dat heb ik niet gehoord.”

„Wat doe je dan hier?”

„Ik wou ...” begon Joessoef.

„Niets wou je!!” riep de dikke man. „Ga naar buiten en wacht in de gang, tot ik je roep!!”

Gehoorzaam ging Joessoef weer naar buiten ... hij sloot de deur en hij wachtte. Hij wachtte een kwartier ... een half uur ... toen werd hij zenuwachtig en weer klopte hij op de deur.

Hij hoorde niets en hij stond nu te trappelen van opwinding. Eindelijk ... bijna een uur had Joessoef gewacht ... eindelijk riep een stem:

„Binnen!”

Snel deed Joessoef de deur open en hij legde zijn papier op tafel.

„Heer... ik ben Joessoef, de nieuwe knecht. De hof-maarschalk stuurt mij met dit briefje, want ik moet een nieuwe uniform hebben.”

„Moet je dat??”

„Ik zou graag een nieuwe uniform willen hebben...”

„Hm... dat klinkt beter. Ik zal eens kijken, of ik iets heb, wat een kleutertje zoals jij, past...”

„Ik ben geen kleutertje!” riep Joessoef. „Ik ben twaalf jaar en bijna dertien... ik ben al van school af ook.”

„Er wordt je niets gevraagd. Kom mee...”

De dikke man stond op en langzaam waggelde hij door de kamer. Hij deed een tweede deur open en nu stonden ze in een groot magazijn, waar tientallen uniformen, in alle maten en kleuren, langs de wanden hingen.

De dikke man monsterde Joessoef nog eens van het hoofd tot de voeten, toen nam hij een uniform van een rek en hij sprak:

„Pas dit aan!”

Joessoef probeerde, maar de broek was te lang en de mouwen van de livrei-jas ook.

„Hm... te groot!” bromde de dikke man. En met een zucht liet hij er op volgen:

„Tja... waarom nemen ze ook zulk klein grut in dienst...?”

„Dat heeft de sultan gedaan,” zei Joessoef trots.

Daar had de dikke man niets op te antwoorden. Zuchtend en blazend zocht hij verder en toen kwam hij met een andere uniform aandrigen. Joessoef paste opnieuw en dit pak zat hem heel goed. Hij droeg nu een kniebroek met rode kousen, een kort jasje, bestikt met goudgalon en een rode fez met een grote kwast. Voor op de fez was een letter geborduurd, een letter van goud-draad. Het was de letter P. Want nu was Joessoef een knechtje van sultan Pok...

Dat had maar lang geduurd en haastig nam Joessoef afscheid en hij liep snel terug naar de kamer van de hof-maarschalk.

De Emir keek hem kwaad aan, toen hij, na geklopt te hebben, de kamer binnen kwam en hij sprak:

„Waar ben je zo lang geweest?”

„Bij de opper-kleding-meester, Emir.”

„Hm... daar geloof ik niets van. Je bent wel anderhalf uur weg geweest.”

„Ja, dat komt... ik klopte... en toen hoorde ik niets en ik ging naar binnen, maar ik moest toch buiten wachten...”

„Houd je mond en maak niet zo veel praatjes!” riep de Emir. „Ik ken die praatjes en ik wil ze niet horen. In het vervolg blijf je niet weer zo lang weg, of je wordt ontslagen.”

Joessoef kreeg een kleur van kwaadheid. Het was toch zijn schuld niet, dat hij zo lang had moeten wachten.

Maar toen hij de boze ogen van de hof-maarschalk zag, besloot hij, niets meer te zeggen.

Stel je voor, dat hij meteen weer ontslagen zou worden... o, o, o... wat zouden ze hem thuis uitlachen. En dan was hij die mooie uniform ook weer kwijt en hij zou zeker in de bakkerij van zijn vader moeten werken.

„Ga nu naar je post,” zei de Emir. „Je weet, waar dat is?”

„Naast de troon-zaal,” zei Joessoef.

„Ja. En wees beleefd en gehoorzaam. Wees vlug en talm niet. En denk aan wat ik je straks gezegd heb.”

„Zeker, Emir,” antwoordde Joessoef.

Door de lange marmeren gang haastte hij zich voort en weldra vond hij de troon-zaal. Naast de deur van de troon-zaal zat een lakei aan een tafel, die bedekt was met brieven en papieren.

Vlak bij die tafel stond een bank. De lakei keek hem even aan en zei toen:

„Jij bent zeker het nieuwe knechtje? Goed... ga maar op die bank zitten. Geef antwoord, als je iets gevraagd wordt en wacht verder af, of iemand je roept!!”

Joessoefs eerste boodschap

DAAR zat Joessoef en nieuwsgierig keek hij om zich heen. Het was nog voor het uur van de middag. Fraai-geklede heren gingen in en uit de troonzaal. Lakeien liepen af en aan met grote bladen vol glazen, die gevuld waren met koele dronken.

Niemand sloeg acht op die kleine jongen met zijn nieuwe uniform aan en plotseling schoot het Joessoef te binnen, dat hij niet eens wist, hoe hij de sultan tegemoet moest treden, als hij geroepen werd. Moest hij diep buigen? Of knielen? Moest hij zijn fez afnemen of niet? Hij besloot het dadelijk te gaan vragen. Hij stond op en zei tot de lakei, die achter de tafel zat:

„Mag ik iets vragen?”

„Geef antwoord, als je iets gevraagd wordt,” antwoordde de man knorrig. „En houd verder je mond.”

„Ja, maar...”

„En houd verder je mond...!!!”

Joessoef zweeg bedrukt. Erg aardig waren de mensen in het paleis niet, vond hij...

Toen ging plotseling de deur van de troonzaal open en een tiental mooi-geklede heren trad druk-pratend naar buiten.

Joessoef zag nog, hoe ze in de deur-opening bogen en nu ging de deur dicht, maar even later werd die deur geopend en een stem riep:

„Het nieuwe knechtje... Joessoef van Ali!”

Joessoef sprong op... hij nam zijn fez onder zijn arm en hij ging naar binnen.

Aan het einde van de zaal zat de sultan, die nu geheel alleen was. Bij de deur, in de zaal, stonden twee wachters, onbewegelijk als standbeelden.

Joessoef liep snel naar de troon, waar de sultan op zat en hij boog diep. Toen bleef hij in gebogen houding staan, met gebogen hoofd, tot hij de stem van de sultan hoorde:

„Vriendje... kijk mij eens aan.”

Joessoef hief het hoofd op en hij keek de sultan recht in de ogen. Hij zag een vriendelijk gezicht met lachende ogen.

„Draai je eens om... nee, wacht, zet eerst je fez op,” beval de sultan.

Joessoef deed, wat hem gezegd werd... hij zette de fez op en draaide langzaam om zijn eigen as.

„Netjes,” zei de vorst goedkeurend. „Netjes... hoe voel je je, in je nieuwe pakje?”

„Hoog-verheven Sultan,” antwoordde Joessoef.
„Ik ben erg blij en trots.”

„Dat is goed. Luister nu es naar me... als we alleen zijn, dan mag je dat hoog-verheven wel weglaten. Ik hoor het de hele dag en natuurlijk wil ik ook, dat men mij bij mijn titel noemt. Maar als er niemand bij is, dan mag je me dood-gewoon sultan noemen. Dat is voor mij meer dan genoeg. En... hoe bevalt het je, aan mijn hof?”

„Heel goed, Sultan.”

„Heeft iedereen je vriendelijk behandeld?”

Daar wist Joessoef niet zo dadelijk een antwoord op te geven. Hij aarzelde even, toen zei hij:

„O ja... dat gaat wel, Sultan.”

„Hm...” De sultan lachte fijntjes. „Ik denk zo, dat het je niet meegevallen is. Och ja, jongen... je moet maar zo denken... in de ochtend hebben veel mensen een slecht humeur. Trek je er maar niets van aan. Je zult hier heel gauw wennen. En wat heeft je vader gezegd?”

„Vader is erg blij, dat ik... dat ik...”

„Nu, dat je?”

„Dat ik... zo'n hoge betrekking heb gekregen.”

De sultan begon te lachen: „Zo hoog is die betrekking nog niet... maar wie weet, wat er nog gebeurt. Ik heb nu de hele dag moeten luisteren naar mijn hovelingen met hun uit-gestrekten gezichten. Ik heb de hele dag allerlei regerings-kwesties moeten

aanhoren. Vertel jij me nu eens een aardig grapje en vrolijk mij een beetje op!!”

Joessoef kreeg een kleur. Dat was niet zo gemakkelijk... wat kan een jongen van twaalf jaar aan een sultan vertellen, om hem aan het lachen te maken? Eindelijk kreeg hij een inval:

„Tja... Sultan... ik weet wel een grapje... maar ik weet niet, of u het leuk zult vinden.”

„Vertel maar!”

„Een man zat te vissen in een rivier. Naast die man was een bord en op dat bord stond: ‚Verboden te vissen!’ Toen kwam er een boswachter en die zei: ‚Man... kan je niet lezen?’ De man antwoordde, dat hij niet lezen kon. Toen zei de boswachter: ‚Man... het is verboden, om hier te vissen!’ Toen antwoordde de man, dat hij helemaal niet viste. De boswachter werd kwaad en vroeg, wat hij dan wel deed met die hengel en het snoer in het water. En de man zei: ‚Dat zal ik je laten zien.’ Hij haalde de hengel op... aan de hengel zat een worm en de man zei: ‚Ik vis helemaal niet, maar ik leer alleen die worm zwemmen!’ ”

De sultan lachte hartelijk en hij zei:

„Hoe kom je aan dat verhaal? Dat is grappig.”

„Van mijn vrienden,” zei Joessoef. „We vertellen elkaar altijd grapjes.”

„Hm,” zei de sultan. „Ik heb je hier laten komen, om een boodschap voor me te doen. Nu moet je twee boodschappen voor me doen. De eerste boodschap is

deze: Ga naar de winkel van Panscha en haal voor mij een ons ananas-zuurtjes en een ons slagroom-truffels. En de tweede opdracht is deze: Zoek je vriendjes op en vraag hen, of ze nog meer grapjes weten. Je mag anderhalf uur weg-blijven. Dan kan je me de nieuwe grapjes nog net voor het slaap-uur vertellen. Ga nu!"

Joessoef maakte een diepe buiging en hij haastte zich weg.

Hij liep op een draf naar de winkel van Panscha, maar hij kwam langs zijn eigen huis en hij had tijd genoeg, om even zijn nieuwe pak te laten zien.

Vader Ali sloeg zijn handen in elkaar, toen hij zijn jongen zo prachtig uitgedost zag:

„Joessoef . . . ik ben trots op je!"

„Wat zie jij er mooi uit!" zei moeder.

En de kleine broertjes en zusjes keken vol ontzag naar hun grote broer . . . alsof hij-zelf een sultan was geworden.

„Eet gauw een boterham," zei moeder.

„Nee, ik moet weg," zei Joessoef. „Ik moet boodschappen doen voor de sultan."

„Wat voor boodschappen?" vroeg vader nieuwsgierig.

„Zuurtjes . . . truffels . . . en grapjes," zei Joessoef.

Vader Ali keek zijn zoon verbaasd na, toen deze hard wegliep. Hij had nog nooit gehoord, dat een sultan zijn knechtje wegstuurde voor grapjes.

Zo kwam Joessoef in de winkel van Panscha en meteen stond hij stokstijf stil van de schrik.

Twee dingen had hij vergeten... niet een, maar *twee!!!*

In de eerste plaats had hij verzuimd, eerst naar de hof-maarschalk te gaan, voor hij de boodschappen ging doen. In de tweede plaats had hij geen cent in zijn zak.

Wat moest hij doen?

Panscha zelf was in zijn winkel en ademloos stotterde Joessoef:

„Ik ben het nieuwe knechtje van de sultan. Ik moet boodschappen voor hem doen.”

De oude Panscha zag de gouden P op de fez van Joessoef en hij knikte.

„Maar,” ging Joessoef voort, „ik heb vergeten, geld mee te nemen.”

„Breng het morgen maar,” antwoordde Panscha. „Wat moet je hebben?”

„Een ons ananas-zuurtjes en een ons slagroomtruffels,” zei Joessoef.

„Best.” De oude Panscha woog de twee zakjes af... toen gaf hij ze aan Joessoef en die zei nog eens:

„Ik kom morgen het geld brengen.”

„Best,” antwoordde Panscha.

Joessoef holde nu naar de markt. De meesten van zijn vrienden waren al naar huis, maar gelukkig waren enkelen daar nog aan het spelen. Vol bewondering

keken ze Joessoef aan, ze bevoelden zijn nieuwe uniform en je kon wel merken, dat ze een beetje jaloers waren. Snel vertelde Joessoef van die grapjes en toen vroeg hij:

„Wie weet nog een leuk verhaal? Ik moet het vragen van de sultan, want hij wil ook wel es lachen.”

„Vertelt dan nooit iemand hem een grapje?” vroeg Ahmed.

„Het schijnt van niet.” antwoordde Joessoef.
„Weten jullie nog wat?”

Nou, dat wisten ze wel... meer dan een half uur vertelden de jongens elkaar grapjes en toen moesten de vrienden naar huis en Joessoef haastte zich terug naar het paleis.

Nu keken de wachters niet eens naar hem... hij mocht zo doorlopen en even later klopte hij op de deur van de troon-zaal.

De deur ging langzaam open...

VI

Een gesprek met Zijne Excellentie Emir Pasja Pakila van Boeloewan

LANGZAAM ging de deur van de troon-zaal open, maar toen Joessoef binnen wilde gaan, kreeg hij een duw. Daar was de hof-maarschalk en hij keek Joessoef kwaad aan en duwde hem achteruit.

„Ga eerst met *mij* mee,” beet de man hem toe. Joessoef keek even aarzelend naar de twee zakjes in zijn hand en hij wilde weigeren, maar meteen kreeg hij een duw in zijn rug en hij moest wel doorlopen. Het leek hem ook beter, om zich niet reeds op de eerste dag een grote vijand te maken, in het paleis.

Zo kwamen ze bij de kamer van de Emir... deze opende de deur en hij snauwde:

„Ga naar binnen!”

Even later stond de jongen tegenover het bureau en de Emir begon, op boze toon:

„Wat heb ik je bevolen?”

„Ja... ik weet het... ik... ik moest...”

„Wat moest je?”

„Ik moest altijd eerst bij u komen, als de sultan mij een boodschap opgaf... maar het is pas mijn eerste dag en ik had 't helemaal vergeten.”

„Spreek dan nu op... wat was dat voor een boodschap?”

„Ik moest... *dit halen!*” Joessoef wees op de twee zakjes in zijn hand.

Het leek wel, of de Emir een zucht van verlichting slaakte, maar hij ging voort:

„En wat is dat?”

„Dit zijn zuurtjes... en dit zijn slagroom-truffels.”

„Hm... zo,” bromde de hof-maarschalk. „Dus dat was alles. En waarom heb je me dat niet eerst verteld?”

„Ik heb u al gezegd... eh... Excellentie... dat ik het vergeten had.”

„Hm. Laat dit niet weer gebeuren. Voortaan kom je steeds eerst bij mij. De eerste minister en ik zijn de trouwste dienaren van de sultan. Wij willen alles weten... alles, wat we maar met mogelijkheid voor hem kunnen doen. En denk er om... wees een gehoorzaam mannetje... anders hoeft je niet te denken, dat je deze betrekking lang zult houden. Ga nu.”

Joessoef boog, peinzend liep hij door de marmeren gangen, naar de troonzaal.

Wat moest dat allemaal? Wat was er de reden van, dat de eerste minister en de hof-maarschalk alles

moesten weten? Wat was dit voor een vreemde geheimzinnigheid? En zou hij alles aan de sultan vertellen, of niet? Hij wist er nog geen raad mee. Hij wilde er voorlopig maar liever over zwijgen, tot... tot hij de sultan beter kende.

Hij klopte op de deur... een van de wachters deed open, de sultan zag hem staan en wenkte hem naar zich toe.

Joessoef legde de twee zakjes neer... toen zei hij: „Ik hoop, dat ik het goed gedaan heb. Ziet u... ik had helemaal vergeten om geld mee te nemen, maar ik heb de zakjes toch gekregen. Ik heb beloofd, dat ik het geld morgen zou brengen.”

De sultan glimlachte. „Tja,” zei hij, „*daar* heb ik ook niet aan gedacht. Kom es hier...”

En meteen drukte hij Joessoef een goudstuk in de hand. De knaap kreeg een kleur van vreugde... zo veel geld had hij nog nooit bezeten. Hij besloot, dit eerste goudstuk, dat hij zelf verdiend had, goed te bewaren, maar hij wist nog niet, dat hij het gauw genoeg nodig zou hebben.

Toen sprak de sultan:

„De tijd voor de middag-rust nadert, maar ik heb nog wel een paar minuten om met jou te praten. Vertel mij eens, jongen... denk je, dat ik alles weet, wat er in mijn rijk gebeurt?”

Dat vond Joessoef een heel vreemde vraag en hij haalde zijn schouders op:

„Dat weet ik niet, Sultan. Ik zou zo denken van wel... u heeft toch overal uw burgemeesters en uw gouverneurs... die kunnen u toch alles vertellen, wat u weten wilt.”

„Ja,” antwoordde de sultan op peinzende toon. „Ja... dat zouden ze me kunnen vertellen, maar ik weet niet, of ze het doen. Ik spreek ze heel weinig. Altijd zeggen de hof-maarschalk en de eerste minister en de dokter, dat ik voorzichtig moet zijn, met mijn gezondheid... dat ik me niet al te zeer moet vermoeien. Zo komt het ook, dat ik niet alle zaken van de regering zelf kan doen... zeg me eens iets anders: Zijn alle mensen in de stad Priokna gelukkig?”

„Nee, Sultan,” zei Joessoef eerlijk. „Nee, dat geloof ik niet. Want ziet u... er zijn heel veel mensen, die het arm hebben. Ze moeten veel belasting betalen, ze verdienen soms erg weinig en dan hebben ze niet genoeg geld, om eten te kopen.”

„Hm,” zei de sultan knorrig, „dan zijn ze dom. Dom, dat ze niet eerst eten kopen en *dan* belasting betalen.”

„Ja, maar dat *kan* toch niet,” riep Joessoef.

„Waarom niet, jongen?”

„Als ze niet eerst de belasting betalen, komen de soldaten van de Sul... ik bedoel, dan komen de soldaten en dan worden ze hun huis uit gezet en alles wat ze hebben, wordt hen afgenomen.”

„Is dat *waar*?” riep de sultan.

„Ja, heus... ik heb het zelf wel eens gezien. Ik heb het ook dikwijls horen vertellen, door mijn vader.”

„Zo... daar wist ik niets van!!” riep de sultan. „En ik ben er zeker van, dat mijn eerste minister dat wel weet. En de andere ministers ook. En de hof-maarschalk ook. Joessoef... ik bemerk nu al, dat ze mij niet alles vertellen. Het is mijn eigen schuld. Ik spreek veel te weinig met de mensen uit mijn volk. Het is goed, dat jij er nu bent. Joessoef... ik wil, dat ze niets voor mij geheim houden. Niets... maar dan ook *helemaal niets!!*”

„Goed, Sultan,” aarzelde Joessoef. Hij dacht na... zou hij nu ook vertellen, wat de hof-maarschalk hem had opgedragen?

Hij vatte moed en hij zei:

„Sultan... dan moet ik u nog iets zeggen... voor ik bij u in dienst kwam, moest ik eerst bij de hof-maarschalk komen en die heeft me opgedragen, om altijd eerst bij hem te komen, voor ik een boodschap ga doen, voor u.”

„Waarom?”

„Dan moet ik hem zeggen, welke boodschap u mij heeft opgegeven.”

„Aha!” riep de sultan.

„Ja,” zei Joessoef snel, „maar laat u hem nu niet merken dat ik u dit heb gezegd...”

Langzaam schudde de sultan zijn hoofd. „Jongen, je hebt gelijk... ik zal hem niets laten merken. Voort-

„Hm,“ zei de sultan knorrig, „dan zijn ze dom“ (blz. 43).

aan doe jij de boodschappen voor mij, je gaat altijd eerst naar die hof-maarschalk en ik zal je wel vertellen, wat je hem wijs moet maken. Zo, zo... dus mijn ambtenaren laten mijn gangen nagaan... ze zijn niet mijn dienaren, maar mijn spionnen... ja, zeker... ze willen alles weten, wat ik doe en wat ik jou laat doen. Joessoef... hier is iets niet in orde. Wil jij mijn trouwe knecht zijn en niemand iets vertellen van dit gesprek?"

„Dat wil ik, Sultan.”

„En ik zal je nu spoedig heel belangrijke opdrachten geven. Ik wil, dat je niemand iets zegt... dat je alleen mij in je vertrouwen neemt. Joessoef... kan ik jou ook vertrouwen?"

„Helemaal, Sultan.”

„Goed... geef me je hand. Ik reken op jou. Je hebt heldere en eerlijke ogen, ik geloof, dat ik je vertrouwen kan. Ik moet over dit alles nu eens rustig nadenken en dan zullen we zien, wat ons te doen staat. Ik ben er nu wel zeker van, dat er in mijn rijk heel wat gebeurt, waar niemand iets van weet... niemand... ik bedoel dan, dat ik er niets van weet. Misschien is er ook wel veel onrechtvaardigheid... en dat wil ik zeker niet. Ik wil, dat mijn onderdanen zo gelukkig zijn, als ze het maar met mogelijkheid kunnen wesen...”

Joessoef knikte. Hij begon er nu iets van te begrijpen. Het was wel duidelijk, dat de hoge ambtena-

ren de sultan niets vertelden, van alles, wat er werkelijk in het land Priok gebeurde.

Zijn hart klopte... de sultan vertrouwde hem. Misschien zou hij kunnen mee-helpen, om aan die slechte toestanden een einde te maken.

Joessoef was een eerlijke, trouwe jongen. Nu hij merkte, dat het de sultan ernst was, dat hij eerlijk zijn best wilde doen, om de levens van zijn onderdanen te verbeteren, nu was er ook nergens een trouwere, betere knecht te vinden, dan deze Joessoef, de zoon van Ali, de bakker. Het was nu tijd voor de maaltijd. Overal in het grote paleis sloegen bedienden op de gongs... overal haastten de lakeien en de hovelingen zich naar de maaltijd.

Ook Joessoef ging eten. In de grote keuken was een tafel voor tachtig mannen en het laatste plaatsje was voor het jongste knechtje van de sultan.

In het begin werd Joessoef flink geplaagd, omdat hij klein van stuk was, maar de jongen antwoordde met een grapje. Weldra sloeg niemand meer acht op hem en Joessoef liet zich de maaltijd goed smaken.

VII

Joessoef krijgt een belangrijke opdracht

TOEN Joessoef de volgende morgen zijn vaste plaats opzocht, vlak bij de deur van de troonzaal, was hij maar juist op tijd, want even later naderde door de brede, marmere gang, de sultan met zijn gevolg van hovelingen, lakeien en bedienden.

Voor hem liepen twee lakeien met de gouden kroon, op een kussen en dan twee bedienden, met twee enorme zonne-schermen. Nu scheen de zon wel niet *in* het paleis, maar het was nu eenmaal de oude gewoonte, dat de sultan zowel *in* als *buiten* het paleis twee dragers met schermen bij zich had.

Dan kwamen de hof-maarschalk en de eerste minister, in druk gesprek met de vorst en daarna de andere hoge ambtenaren en groot-waardigheidsbekleders aan het hof.

En een kwartier later bemerkte Joessoef pas, wat er vandaag aan de hand was. Het was de ochtend van de openbare rechts-zitting.

In het land Priok was het namelijk zo, dat elkeen, die een klacht had, of die zich bedrogen voelde, of onrechtvaardig behandeld, zelf naar het hof van de vorst kon gaan, om zijn klacht aan de sultan voor te dragen.

En nu waren er in de wacht-kamer wel veertig mensen bijeen. Maar het vreemde was, dat ze eerst een gesprek hadden met de hof-maarschalk, die de troon-zaal al lang weer verlaten had. Joessoef kon dat niet zien, maar hij bemerkte wel, dat de klagers eerst naar een ander deel van het paleis werden gebracht en toen hij achter hen aan sloop, zag hij een van die klagers de kamer van de hof-maarschalk binnen gaan.

Joessoef was erg nieuwsgierig... hij wachtte een tijdje en toen zag hij een oud vrouwtje aankomen, dat hij bij de groep klagers gezien had.

Het oude mensje huilde zacht en aan het einde van de gang sprak Joessoef haar aan:

„Waarom huil je, moedertje?”

„Ach... ik wilde mijn klacht aan de sultan vertellen, maar die man met de mooie kleren heeft het mij verboden en hij heeft gezegd, dat hij mijn vier kinderen in de gevangenis zal gooien, als ik een woord zeg...”

„Maar wat was die klacht dan?” vroeg Joessoef.

„Ach, zie je... ik woon in het dorpje Nera... ik ben de oude moeder Soeleika... ik had de vorige maand...”

Maar meteen keek de oude vrouw angstig om zich heen en toen ging ze voort:

„Nee, ik durf niets meer te zeggen... ik ga weg... ik ga gauw weg...”

En meteen strompelde ze haastig verder. Joessoef nam zijn plaats weer in, bij de deur van de troon-zaal en tot zijn verbazing bemerkte hij, dat van de ongeveer veertig klagers niet meer dan twaalf mensen voor de sultan verschenen.

De anderen waren blijkbaar van plan veranderd of... of had de hof-maarschalk hen ook bedreigd?

Daar zat Joessoef juist nog over te denken, toen hij binnen geroepen werd. De sultan zat op zijn troon, hij keek Joessoef vriendelijk en opgeruimd aan en hij riep:

„Kom es hier, Joessoef... ik ben in een beste bui... ga eens snel naar de markt. Zoek de kraam van Sasb en vraag hem een koele ananas... daar heb ik nu juist trek in... koel en zo vers mogelijk!”

Joessoef liep hard weg, maar meteen herinnerde hij zich, dat hij geen geld gekregen had...

„Hoog-verheven vorst,” fluisterde hij, „ik moet nog iets betalen van gisteren... die zuurtjes en de truffels... of kan ik die betalen van het goudstuk, dat u mij gegeven hebt?”

„Nee,” riep de sultan. „Dat was helemaal voor jou. Hier zijn twee zilverstukken. Betaal eerst bij Panscha en kom dan terug met de ananas.”

Deze keer wilde Joessoef geen fouten maken. Hij snelde naar de kamer van de hof-maarschalk, hij klopte en toen hij de stem hoorde, ging hij naar binnen:

„Emir... ditmaal een ananas!!”

„Wat?”

„Een ananas!!”

„Wat ananas? Ik begrijp niets van je, jongen...”

„Emir... u hebt me gezegd, om altijd eerst hier te komen, als de sultan een boodschap...”

O, ja... goed... dus ditmaal een ananas... best... ga maar!!”

Dat liet Joessoef zich geen twee maal zeggen. Hij haastte zich naar de winkel van Panscha om te betalen en toen naar de markt, waar hij de kraam van Sasb gemakkelijk vond...

„Een ananas voor de sultan!!” riep Joessoef. De omstanders keken de jongen met enige bewondering aan... ze hadden gehoord, dat de sultan een nieuw knechtje had...

Dus dat is-ie nou, dachten ze. Maar Joessoef liet niet merken, dat hij hun blikken zag. Sasb zocht zijn mooiste ananas uit. Joessoef betaalde, nadat hij twee sinaasappels ten geschenke had gekregen voor zichzelf en toen haastte hij zich terug naar het paleis.

Hij moest tien minuten wachten, tot de laatste bezoekers van de vorst weg waren en toen mocht hij binnenkomen.

De sultan keek tevreden naar de grote, mooie vrucht; hij sneed er met eigen hand plakken af... en ineens zei hij:

„Neem ook een stuk, Joessoef. Het is heerlijk fris...”

Joessoef bedankte en weldra liep ook hem het sap langs de kin. En toen sprak de vorst met een glimlach:

„Ik heb je gisteren gevraagd, om naar je vrienden te gaan... hadden ze nog meer leuke grapjes?”

„Ja, Sultan.”

„Vertel ze dan...”

Joessoef dacht even na en toen begon hij:

„U weet natuurlijk wel, dat er in het Zuiden van Priok grote weiden zijn en dat daar veel mensen wonen, die grote kudden vee hebben.”

„Ja, Joessoef, dat weet ik.”

„Nu... twee mannen reden te paard door die landstreek; ze hadden elkaar toevallig ontmoet en omdat ze dezelfde kant uit moesten, reden ze samen verder. Toen kwamen ze langs een hele grote kudde... duizenden en duizenden koeien.

Dat is een prachtige kudde, zei de ene man. Dat zijn elfduizend, drie-honderd-en-vier-en-dertig koeien.

De andere man was zo verbaasd, dat hij zijn paard inhield en toen sprak hij:

Die kudde is van mijn broer en ik weet toevallig zeker, dat u het aantal precies juist hebt geschat. Hoe

„Een ananas voor de sultan!“ riep Joessoef (blz. 51).

is dat mogelijk? Hoe kunt u zoveel koeien zo snel tellen?

O, antwoordde de ene man. Dat is heel eenvoudig.

Ik sta paf, zei de andere man. Ik zou dat niet kunnen. Hoe doet u dat dan?

Wel, zei de ene man. Ik tel eenvoudig alle poten en dan deel ik dat aantal gewoon door vier. Dan weet ik, hoeveel koeien er zijn."

De sultan lachte hartelijk om dat mopje en toen zei hij:

„Heel aardig... vertel me nog maar een aardig grapje!!”

En juist wilde Joessoef gaan vertellen, toen de sultan hem in de rede viel met de woorden:

„Nee, vertel vandaag maar niets meer... we hebben weinig tijd... weldra zullen de gongen slaan voor het middag-maal. Zeg me eerst iets anders. Ik was erg blij, dat er vandaag maar een stuk of tien mensen zijn geweest met onbetekenende klachten. Beste Joessoef... ik moet je eerlijk zeggen, dat ik geloof, dat je wat overdrijft. Is dat niet waar? Geloof jij nu heus, dat er zoveel ontevredenheid zou zijn in het land?”

„Sultan,” antwoordde Joessoef en hij werd er een tikje bleker bij, „ik moet u iets zeggen. Er waren geen tien klagers... er waren er veertig!!”

„Wat!!?” riep de sultan.

„Ja... er waren er tien. *Bij u waren er tien!!! Want*

de andere dertig zijn eerst in de kamer van de Emir geweest en toen zijn ze weg-gegaan."

„Nu, en wat zou dat?" riep de sultan. Hij keek nu bepaald boos.

„Dat zal ik u zeggen. Een van die klagers was een oud moedertje. Ze wilde u een klacht voor-dragen. Maar de hof-maarschalk heeft haar gezegd, dat ze naar huis moest gaan. En als ze dat *niet* deed, dan zou de hof-maarschalk haar vier kinderen in de gevangenis laten gooien..."

„Spreek jij de waarheid, Joessoef?"

„Ja, Sultan."

„Dan moet dat dus een ernstige klacht geweest zijn. En die mag ik niet horen... de Emir zorgt er voor, dat ik er niets van te horen krijg... en nu is dat oude vrouwtje bang en die komt natuurlijk nooit meer terug... o, o, wat moet ik doen?"

„Ik kan u wel helpen, Sultan. Ze heet Soeleika en ze woont in het dorpje Nera... ik zou haar wel herkennen... ik zou daar heen kunnen gaan..."

„Kom om vier uur terug," riep de sultan. „Ik moet over dit alles heel ernstig nadenken. Ga nu!!!"

VIII

Joessoefs reis naar het dorp Nera

DIE middag zat Joessoef weer op de treden van sultan Poks troon en de sultan sprak zacht... zo zacht, dat de wachters bij de deur hem onmogelijk konden horen:

„Joessoef... ik heb nagedacht; ik geloof je. Weet je zeker, dat die oude vrouw Soeleika heet... en dat ze in het dorp Nera woont?”

„Vast en zeker, Sultan.”

„Ik wil niet, dat iemand iets weet, van wat wij hier bepraten. Ik wil eerst weten, wat de klacht van die oude vrouw kan zijn. Ik kan er zelf niet heen gaan... ik bedoel... ik zou wel kunnen gaan, maar dan zou iedereen het weten. Iedereen zou het merken. Ik wil, dat niemand het merkt en zeker niet een van mijn ambtenaren... de eerste minister en de Emir mogen het in geen geval weten. Joessoef... als je er morgen niet bent en overmorgen niet... dan zal dat opvallen. We moeten eerst iets bedenken, om te verklaren, dat je

er een paar dagen niet bent. Wat kunnen we zeggen..."

„Sultan,” antwoordde Joessoef, „men zegt altijd, dat de beste vijgen in de oase van Oerabad groeien. Zend mij naar Oerabad... ik zal de vijgen halen. Nera is daar niet ver vandaan. Op een avond ga ik heel stil en ongemerkt naar Nera. Dan zal ik de oude vrouw vinden en met haar spreken.”

„Dat is goed. Maar ook de oude vrouw mag nu nog niet weten, van wie jij komt.”

„Ze heeft mij hier gezien aan het hof,” antwoordde Joessoef. „Misschien zal ze mij herkennen.”

„Goed... zeg haar dan, dat je vader lakei is, aan het hof. En dat je misschien iets voor haar zou kunnen doen. Zeg haar, dat je uit medelijden met haar komt praten.”

„Zo zal het zijn, Sultan.”

„Kan je goed paard-rijden?”

„Natuurlijk, Sultan,” lachte Joessoef. „Welke jongen in Priok kan dat niet?”

„Alleen de lammen en de blinden,” zei de sultan. „Goed... je gaat deze avond gewoon naar je huis. Zeg niemand, dat je een paar dagen weg gaat, ook niet aan de Emir. Loop, zodra het donker is, naar de Bagada-straat. Daar woont de paarden-handelaar Aram. Ik zal je geld mee-geven. Zeg, dat je een goed, snel paard wilt kopen. Aram is een eerlijk man. Voor goed geld verkoopt hij je een goed paard. *Rijd van-*

avond nog weg. Dan kan je tegen één uur in Negrita zijn. Daar is een karavaan-serail... men zal je daar een bed geven. En ga de volgende morgen niet al te laat weg, dan ben je tegen de avond in Oerabad. Maar rijd eerst door naar Nera en zoek die oude vrouw op. Koop de volgende ochtend de vijgen en keer dan rustig hier terug."

„Zo zal het zijn, Sultan."

„Goed... ga nu, want ik verwacht een hoge bezoeker... maar kom nog afscheid nemen, voor je vertrekt. Ik zal je dan ook het geld geven voor het paard en voor de reis."

Joessoef boog diep en ging heen. Bij de deur van de troonzaal zat hij enkele uren te wachten en tegen zeven uur ging hij terug naar de troonzaal.

De sultan stopte hem een zakje toe, met tien goudstukken en hij sprak:

„Dit zal ruim voldoende zijn. Ga nu, jongen... doe je best... en ik hoop, dat je zult slagen!!"

Joessoef nam hartelijk afscheid en toen ging hij eerst naar huis om te eten. En tegen zijn ouders zei hij, dat hij de nacht in het paleis van de sultan zou doorbrengen. Dat vond elkeen heel gewoon...

Toen haastte Joessoef zich naar de Bagada-straat en weldra had hij het huis van de paarden-handelaar Aram gevonden.

Deze man Aram was een vriendelijke, oudere baas, met een grote, zwarte baard, maar hij keek toch heel

verbaasd, toen Joessoef hem vroeg, of hij een goed paard te koop had, met een zadel en verder paardentuig.

„Weet je wel, mijn jonge vriend,” vroeg Aram, „wat dat gaat kosten?”

„Ik weet het heer. Mijn meester heeft mij voldoende geld meegegeven. Ik moet voor hem een belangrijke opdracht uitvoeren...”

„Welaan. Ik zal je laten zien, wat ik voor je heb.”

Joessoef volgde hem naar de stal en daar stonden zestien paarden. Aram liep door, naar het achtereinde van de stal. Hij wees op een klein, sterk, bruin paard en hij sprak:

„Vriend... dit is een paard voor jou. Niet te groot, sterk en snel en nooit vermoeid. Met tuig en zadel kan ik het je geven voor vier goudstukken. En denk er om... alles, wat ik verkoop, heeft een vaste prijs. Ik houd niet van over-vragen, ik houd ook niet van afdingen.”

Joessoef streelde het paard over de zachte manen, hij streelde de zachte, beweeglijke neus en toen zei hij:

„Ik neem dit paard... hoe is zijn naam?”

„Hora,” antwoordde Aram. En meteen wendde het paard het hoofd om.

Snel werd het paard gezadeld en nog eens kreeg het water, toen leidde Aram het naar buiten.

Joessoef betaalde de vier goudstukken en Aram sprak:

„Wacht nog een oogwenk. Ik zal je een zak haver meegeven. Die bind ik aan je zadel. Als je paard honger mocht krijgen, dan heb je voedsel bij je. Denk altijd eerst aan voedsel voor je paard en dan aan je eigen honger.”

„Dat beloof ik,” glimlachte Joessoef en hij steeg in het zadel. Even later, toen de zak aan het zadel gebonden was, wuifde hij en hij reed weg.

Weldra was hij buiten de stad en hij wist, dat hij flink moest doorrijden, om tegen één uur in de nacht de herberg in het dorp Negrita te bereiken.

Om hem heen was de stille nacht... weinig huizen, zo nu en dan een paar bomen, of een bosje... boven hem de sterren en onder de hoeven van zijn paard, de zachte zandweg.

Want stenen wegen waren er toen nog niet in het land Priok. Maar gelukkig was het enkele dagen droog geweest, zodat de weg wel stoffig was, maar niet modderig.

Toch voelde Joessoef zich niet eenzaam, hij kende hier goed de weg en hij wist, dat de weg recht naar Negrita leidde. Het kwam er alleen op aan om flink door te rijden en toch zijn paard niet al te zeer te vermoeien.

Tegen twaalf uur ging de maan op en Joessoef kon nu verder uitzien over de velden en de weiden, waar hier en daar wat paarden, wat koeien of kamelen graasden.

Heel in de verte zag hij ook de kartelrand van de Heilige Blauwe Berg, waar hij echter niet komen zou. Want zo ver zou zijn weg hem niet voeren.

Plotseling zag hij enkele mannen staan, aan de kant van de weg en een van hen zwaaide met een lantaarn.

Joessoefs hart begon te kloppen... niet altijd waren de wegen veilig om deze tijd van de nacht. Toen zag hij helmen, lanssen, speren.

„Wie zijt ge?” klonk een stem.

„Ik ben Joessoef, de zoon van Ali, uit Priokna. Ik ben de knecht van Onze Hoog-Verheven Sultan.”

Even bescheen de lantaarn de uniform en Joessoefs fez, met de grote gouden P. Toen klonk de stem weer, waardig en bijna vriendelijk:

„Rijd rustig verder, mijn jonge vriend. Wij zorgen er slechts voor, dat de dienaren en de goede onderdanen van onze geliefde vorst veilig kunnen reizen.”

„Ik dank u, heer,” antwoordde Joessoef. „Vaar wel.”

„Goede reis!!!”

Joessoef zette zijn paard weer in beweging en een uur later zag hij het dorp Negrita voor zich liggen. Hij vond de karavaan-serail gemakkelijk genoeg en gelukkig was een van de knechten nog op.

Joessoefs paard kreeg een goede plaats in de stal, met helder water en goede haver; toen werd de jonge gast zelf naar een kleine kamer gebracht.

En toen de knecht, bij het licht van de lantaarn, de gouden P zag op Joessoefs fez, bood hij zelfs aan, nog wat koud vlees en brood te halen.

Joessoef liet zich de maaltijd goed smaken, hij sliep weldra als een roos en reeds om acht uur was hij de volgende ochtend alweer op weg.

De dag verliep rustig, het weer was goed, de zon werd tegen twaalf uur al te heet en ondragelijk en in een klein dorp vond Joessoef een kleine herberg, waar hij eten kon, zich verfrissen en een slaapje doen. Om drie uur trok hij verder en eindelijk... het liep tegen vijf uur, stond hij bij een splitsing van de weg. Rechts ging het naar de oase Oerabad... links naar het dorp Nera. Niemand was te zien, in geen velden of wegen.

Vast-besloten greep Joessoef de teugel en hij wendde zijn paard in de richting van het kleine dorp, dat hij tegen donker bereikte. Hij vroeg een paar jongens, waar de oude vrouw Soeleika woonde en die wezen hem een kleine, armoedige woning. Joessoef bond zijn paard aan een boom, hij klopte op de deur en toen hij een stem hoorde, trad hij binnen. Hij had zijn fez afgenomen en vanuit de duisternis kwam Soeleika's oude stem: „Wat wens je... beste jongen?”

IX

Een gesprek met Soeleika

HET was buiten schemer-donker, maar toen Joessoef de kleine woning binnentrad, kon hij in het begin niets zien. Hier binnen was het zo donker, dat hij alleen maar vaag, in de hoek, de gestalte van de oude vrouw kon zien staan.

„Wacht,” zei ze, „ik zal licht maken...”

Nu stak ze een kleine olie-lamp aan en bij het licht van die lamp herkende het knechtje van de sultan de oude Soeleika.

„Bent u alleen?” vroeg Joessoef.

„Ja... mijn kinderen zijn naar het veld... die werken nog. Het is heel hard werken, als een arm mens het hoofd boven water wil houden. Wat kan ik voor je doen?”

„Kent u mij nog?” vroeg Joessoef.

De oude vrouw keek hem nu scherp aan... toen schudde ze langzaam haar hoofd. „Nee... ik geloof niet, dat ik je ooit gezien heb.”

Nu stond Joessoef op, de oude vrouw zag zijn uniform en de jongen zette zijn fez op. Toen zag Soeleika ook de gouden P op zijn fez.

„Wacht es,” zei ze, „wacht es... je bent een bediende van onze sultan. Heb ik je... o, ja... nu weet ik het weer... jij was de jongen, die mij achterna kwam, in de gang van het paleis.”

„Juist,” zei Joessoef. „Ik moet voor mijn heer een boodschap doen in de oase Oerabad. Maar steeds heb ik aan u moeten denken, Soeleika. En u moet weten, dat mijn vader een lakei is aan het hof van onze sultan. Toen heb ik gedacht, dat vader misschien iets voor u zou kunnen doen... een goed woordje of zo. Maar eerst moet ik dan toch weten, wat het is, waarover u wilde komen klagen...”

Soeleika keek Joessoef een beetje angstig aan. „Nee,” stamelde ze, „nee, ik zal niets zeggen. Ik mag niets zeggen... die man met het mooie pak heeft mij bedreigd, dat hij mijn vier kinderen zou laten gevangen-nemen, als ik naar de sultan ging, om te klagen. Nee, ik durf niets te zeggen...”

„Maar toch wel tegen mij?”

„Nee, nee...”

„Moeder Soeleika, luister nu eens... ik ben maar een gewoon knechtje. De man, die u bedreigd heeft, is de hof-maarschalk. Wij noemen hem de Emir. Niemand aan het hof houdt van hem. Als u het mij vertelt, dan zal hij er nooit iets van weten, en ik vertel

het alleen aan mijn vader. Mijn vader is een verstandig man. Misschien weet hij een middel, om iets voor u te doen. Maar niemand zal ooit weten, dat u met mij gesproken heeft..."

Soeleika aarzelde nog, eindelijk zei ze:

„Ik weet, dat je hier komt, omdat je een goed hart hebt. Welaan dan... ik zal je vertellen, wat mij overkomen is. Maar zeg me eerst... heeft je paard al water en haver gehad? Heb je zelf al iets gegeten?"

„Nog niet," antwoordde Joessoef.

„Blijf dan hier. Je paard kan in de stal staan, achter het huis en voor jou is er ook nog wel een plaatsje, om te eten en te drinken. Wil je dat?"

„Heel graag," zei Joessoef. „Maar ik moet er iets voor betalen. Dat is het bevel van de sultan. Ik mag niets aannemen voor niets, omdat ik in dienst van de sultan sta."

„Goed... goed... we zouden er anders niet om gevraagd hebben. Voor ons is de gast-vrijheid nog altijd een zaak van eer."

„Dat weet ik wel," antwoordde Joessoef. „Maar vertel nu eerst... als straks uw kinderen komen, kunt u misschien niet zo vrij meer spreken."

„O, toch wel... ze weten er alles van. Het hele dorp weet er van, maar niemand durft iets te doen."

„Vertel nu maar," drong Joessoef aan.

„Nu... het was zo... ongeveer twee maanden geleden is mijn oudste zoon ziek geworden. Hij was

negentien jaar. Zoals je wel weet, moeten alle jonge mannen, als ze negentien jaar zijn, voor twee jaren in het leger van de sultan dienen, als soldaat."

Joessoef knikte en de oude vrouw ging voort:

„Nu... de Groot-Mogol van het leger ging twee maanden geleden het land door, om de jonge mannen van negentien jaar op te roepen voor de dienst. Toen is er een onder-officier van het leger hier geweest. Mijn zoon Asab lag in bed... hij was zwaar ziek. Die onder-officier zei niets, maar hij ging weg en tien minuten later kwam hij terug met de Groot-Mogol zelf. Die zag, dat de jongen in bed lag, maar hij begon vreselijk te schreeuwen en hij riep, dat het een schande was voor een jonge man, om ziek in bed te liggen, wanneer de tijd gekomen is, om te dienen in het leger van de sultan."

„En wat hebt u gezegd?" vroeg Joessoef.

„Ik kon niet veel zeggen, want de Groot-Mogol liet mij haast niet aan het woord komen. Hij riep, dat hij van de hele ziekte niets geloofde en dat Asab dadelijk uit zijn bed moest komen. Maar dat kon Asab niet, want hij was veel te ziek. En toen dat niet ging, gaf de Groot-Mogol bevel, om onze beide koeien weg te slepen... en dat hebben ze gedaan. Nu hebben we geen koeien meer... geen melk, geen boter, geen kaas en als de slechte tijden komen, zullen we geen stukje vlees op tafel hebben... ach ja... jij bent een jongen uit de stad. Ik weet niet, of je dat wel zo begrijpt, maar

als ze van ons soort mensen de beide koeien wegnemen, dan moeten we wel omkomen van de honger ... dan klopt de armoede aan de deur ... en daarom was ik wanhopig en ik ben naar de stad gegaan, om te klagen bij de sultan, want ik dacht, dat hij eerlijk was en rechtvaardig en dat hij mij zou helpen in mijn grote nood ... maar die man met het mooie pak heeft gezegd, dat ik de sultan niet mocht spreken en toen werd ik bang en ik ben gauw weg gegaan ... en nu heb ik alles verteld, maar ik ben toch bang, dat ik teveel heb gezegd ... en wat zal er nu gebeuren?"

Joessoef haalde eens diep adem. Van binnen was hij zo kwaad, als hij misschien nog nooit geweest was, maar hij hield zich kalm. Ook al was hij nog jong, toch begreep hij heel goed, dat de Groot-Mogol die koeien nooit had mogen wegnemen ... dat was eigenlijk niets anders dan stelen. Maar eerst moest hij de oude vrouw gerust stellen:

„Moedertje ... ik zal alles aan mijn vader vertellen. Hij is een wijs man. Hij zal er over denken. Misschien is het mogelijk, om u te helpen, maar *ik* weet niet, hoe dat kan gebeuren. U hoeft helemaal niet bang te zijn en misschien komt alles wel goed ... misschien krijgt u de koeien toch nog wel terug ... maar nog één vraag. Hoeft Asab nu niet als soldaat te dienen in het leger van de sultan?"

„De Groot-Mogol heeft gezegd, dat hij volgend jaar terug komt en als Asab dan *weer* ziek is,

zal het huis in brand gestoken worden.”

Toen Joessoef dit hoorde, schoten zijn ogen vuur van ingehouden drift. Ja, zeker... hij was nog maar jong, maar hij wist, wat eerlijkheid en rechtvaardigheid betekenen en deze bedreiging was wel heel erg.

Gelukkig klonken er buiten stemmen en de vier kinderen van Soeleika kwamen binnen. Het waren Asab, zijn jongere broer en zijn twee zusters, die samen het land bewerkt hadden. Nieuwsgierig keken zij naar Joessoef en toen het ijs gebroken was, stelden zij allerlei vragen over de hoofd-stad Priokna en over het leven in de stad.

Weldra gingen ze aan tafel en na het eten wees de oude vrouw Joessoef zijn slaap-plaats aan. Deze mensen gaan vroeg naar bed en ze staan vroeg op. Joessoef was moe, maar lange tijd kon hij de slaap niet vatten, want steeds moest hij denken aan het verhaal van Soeleika en dan begonnen zijn wangen te gloeien van boosheid en verontwaardiging. Eindelijk sliep hij in en de volgende morgen, bij het krieken van de dag, zat hij alweer pap te eten met de oude vrouw en haar vier kinderen.

Hij betaalde met een goudstuk, toen klom hij op zijn paard en hij reed weg in de richting van de oase Oerabad.

Daar kwam hij nog voor de middag aan, hij kocht de fijnste vijgen van het land Priok op de markt, hij liet ze pakken in vochtige bladeren en na de middag-

hitte besteeg hij opnieuw zijn trouwe bruine paardje. Het liep tegen de avond, toen hij het dorp Negrita bereikte, waar hij ook de vorige keer overnacht had en de volgende morgen, al vroeg, reed hij terug naar de hoofdstad.

Daar kwam hij in de middag aan, hij bracht zijn paard in de stal en hij ging eerst wat eten en toen rusten. Hij wist, dat hij de sultan nu toch niet te spreken kon krijgen, want die ging om deze tijd eten en dan zijn middag-slaap houden.

Maar omstreeks vier uur zat hij weer op zijn oude plaats, bij de deur van de troon-zaal. Hij had zijn pakket met verse vijgen voor zich liggen op de tafel, voor het geval, dat de Emir voorbij zou komen en hem een vraag zou stellen.

Maar toen de Emir voorbij liep, keek hij niet eens naar dat kleine knechtje op zijn stoel bij de deur. Hij scheen andere zorgen aan zijn hoofd te hebben.

Bezoekers kwamen en gingen... eindelijk durfde Joessoef te kloppen en hij had geluk. De sultan was alleen in de troon-zaal, behalve natuurlijk de wachters bij de deuren. En al bij de deur riep Joessoef met luide stem:

„Hoog-Verheven Sultan... uw bevel is uitgevoerd... ik breng u de verse vijgen uit de oase Oerabad.”

„Treed nader!!” beval de sultan.

Joessoef krijgt een nieuwe betrekking

DE sultan was zo nieuwsgierig, dat hij helemaal vergat, naar de verse vijgen te kijken. Maar Joessoef maakte eerst het pakket open en toen begreep de sultan, dat hij nu toch zijn tevredenheid moest uitspreken over de boodschap, die Joessoef voor hem gedaan had.

De wachters waren op zo grote afstand, dat ze zeker niet konden horen, wat er besproken werd en daarom vroeg de sultan:

„Vertel mij alles... wat heeft de oude vrouw gezegd?”

En Joessoef vertelde van de jongeman Asab, die als soldaat moest dienen in het leger... hij vertelde van het bezoek van de Groot-Mogol en wat deze gezegd had... hij vertelde van de diefstal van de twee koeien en ook van de bedreiging van de Groot-Mogol, dat het huis verbrand zou worden, wanneer Asab het volgende jaar niet klaar zou staan, om mee te gaan.

- Hij vertelde van armoede en gebrek, van het verdriet van de oude Soeleika en de sultan luisterde hoofd-schuddend toe.

Toen Joessoef gereed was, keek de sultan enige tijd peinzend voor zich uit. Eindelijk sprak hij:

„Joessoef . . . ik weet dus nu, dat mijn Groot-Mogol geen eerlijk man is. Ik weet nu ook, dat de Emir hem beschermt, en met hem samenwerkt. Anders zou hij de oude vrouw juist voor mij gebracht hebben voor het uitspreken van haar klacht. En wat moet ik denken van mijn eerste minister? Joessoef . . . ik zie nu, dat je gelijk moet hebben. Lang niet alle mensen in mijn rijk zijn gelukkig. Er heerst bedrog en oneerlijkheid en onrechtvaardigheid in mijn land. Wat moet ik doen? Hoe moet ik regeren, als ik geen Groot-Mogol meer heb en geen hof-maarschalk en geen eerste minister? Ik kan niet alles zelf doen!! Maar toch zal ik ze moeten ontslaan, daar zit niets anders op. En als ik dat nu doe, dan gaan ze zich verdedigen en waar haal ik dan de bewijzen vandaan? Nee, ik weet een betere oplossing!! Volgende week Dinsdag is het weer de dag van de klagers en die ochtend zal ik er zelf bij zijn, om alle klagers hier in de troon-zaal te horen. En dan zullen de Emir en de eerste minister en de Groot-Mogol er ook zijn. En jij zult er ook bij zijn. Je zult het scherm boven mijn hoofd houden en je zult je oren wijd open zetten. En neem vanavond je paard . . . ga terug naar het kleine dorp Nera en

zorg ervoor, dat Asab, de zoon van Soeleika, de volgende Dinsdagmorgen hier is, om zijn klacht uit te spreken tegen de Groot-Mogol."

En zo gebeurde het. Joesoef maakte voor de tweede maal de reis naar Nera en hij bracht Asab een brief van de sultan. Daar stond in, dat Asab verschijnen moest voor de troon van de vorst. Die jongen was wel erg zenuwachtig, maar tegen een bevel van de sultan kan niemand iets doen.

Maandag-middag kwamen Asab en Joesoef in de hoofdstad aan. Joesoef bracht de zoon van Soeleika naar het huis van zijn ouders, waar hij die nacht zou slapen.

En de volgende morgen, al heel vroeg, ging Asab naar het hof en in het paleis kwamen de klagers bij elkaar. Tegen acht uur schreed de sultan door de gangen, met de scherm-dragers en zijn gevolg en hij nam plaats op de troon.

De Emir maakte een haastige buiging en hij wilde de zaal verlaten. Want hij was het immers, die elke week weer de klagers weg zond, wanneer hun klachten te erg waren en niet geschikt voor de oren van de sultan.

Maar meteen stond de sultan op en met donderende stem riep hij:

„Blijf staan, Emir!!! En ga daar zitten. Laat mijn knechtje Joesoef bij mij komen!!"

Joesoef werd snel geroepen en de sultan beval:

„Breng alle klagers binnen. Allen tegelijk!! Breng hen voor mijn troon!!”

De hof-maarschalk werd bleek om zijn neus en hij keek naar de Groot-Mogol en die keek naar de eerste minister en geen van deze heren voelde zich erg op zijn gemak.

En Joessoef leidde de klagers binnen... er waren er meer dan veertig en vooraan liep Asab, die zijn fez verlegen in zijn vingers ronddraaide en die net zo bleek was als de Emir.

Toen beval de sultan:

„Joessoef... neem dat scherm en kom naast mijn troon staan. Let goed op, dat niemand van deze mensen met elkaar spreekt. En als dat toch gebeurt, dan moet je het mij zeggen. Wachters... de deuren gaan dicht. Niemand gaat naar buiten, niemand mag binnen-komen. De eerste klager trede voor mijn troon! Kom nader, jongeman en zeg je naam.”

„Mijn naam is Asab, Hoog-Verheven Sultan, de zoon van Soeleika uit het dorp Nera.”

„En wat is je klacht, Asab?”

En Asab vertelde zijn verhaal... hoe hij ziek in bed lag... hoe de Groot-Mogol kwam en de twee koeien mee-nam.

Toen stond de sultan op... hij riep met luide stem:

„Groot-Mogol... kom hier... ken je deze jongeman en is zijn verhaal waar of niet?”

De Groot-Mogol kwam bevend nader en hij stamelde:

„Ik ken hem niet... ik herinner mij er niets van...”

„Herkennt ge de Groot-Mogol, Asab?” vroeg de sultan.

„Ja, zeker, Heer... hij is het zelf. Hij heeft ook gedreigd, dat het huis van mijn moeder het volgende jaar verbrand zal worden, als ik dan niet gereed ben, om mee te gaan...”

„O... dat was maar een grap,” stotterde de Groot-Mogol.

„Ja, zeker,” zei de sultan schamper. „De diefstal van die koeien was natuurlijk ook een grap. We gaan verder met de volgende klager!! Treed nader gij... ja gij, oude man. Wat is uw klacht?”

En nu kwamen de klachten los... de een had twee maal belasting moeten betalen, een tweede had zijn enige paard zien weg-voeren, omdat hij niet al zijn belasting op tijd kon betalen.

Een derde had drie maanden voor niets op het landgoed van de Emir moeten werken, omdat hij alweer niet al zijn belasting kon betalen.

Een vierde had zijn rijtuig en zijn paard moeten afgeven aan de eerste minister.

Zo ging het verder en de wachters stonden voor de deuren, zodat niemand er in of er uit kon en de hofmaarschalk en de eerste minister en de Groot-Mogol zaten daar met gebogen hoofd en ze verdedigden

„Ja, zeker, Heer . . . hij is het zelf” (blz. 74).

zich niet meer, want er kwamen teveel klachten los en ze begrepen wel, dat ze niets meer hoefden te zeggen, omdat niemand hen geloven zou.

Eindelijk hadden alle klagers gesproken en de sultan stond op en hij zei:

„Klagers... brengt mij de bewijzen, dat ge de waarheid spreekt en ik zal u helpen. Ik zal zorgen, dat alles u wordt terug-gegeven, wat u ontstolen is! Al zou mijn schatkist leeg raken, hier zal recht geschieden en de eerlijkheid zal terugkeren in mijn rijk. Wachters... laat de officier van de garde voor mij verschijnen!!”

Even later kwam de officier, aan het hoofd van twaalf soldaten, de zaal binnen; de sultan stond daar recht-overeind en met donderende stem riep hij:

„Neem deze drie mannen gevangen!! Eerst de Groot-Mogol, dan de eerste minister!!! En nu de Emir!!! Breng hen naar de gevangenis. Daar zullen zij afwachten, wat mijn oordeel zal zijn, want zij hebben mijn onderdanen bestolen en gekneveld. En hun voedsel zal droog brood zijn, hun dorst zullen zij lessen met water... muizen en ratten zullen hun gezelschap zijn! Voert ze weg!!!”

Daar gingen ze, met gebogen hoofd, de drie boosdoeners. En de sultan sprak tot de klagers:

„Gaat nu naar uw huizen. Kom over veertien dagen terug met de bewijzen en er zal aan u recht worden gedaan!!!”

En toen riep Asab plotseling:
„Leve onze Sultan!!”

Dat riepen ze allemaal en toen gingen ze, maar het bericht ging als een lopend vuur door de stad en van alle kanten stroomden de mensen samen voor het paleis en ze riepen om de sultan en die moest wel tien maal op het brede bordes verschijnen en aan de toejuichingen kwam geen einde, want nu wisten de mensen, dat hun vorst een eerlijk en rechtvaardig mens was.

De tijden van slechte regering, de tijden van bedrog en diefstal schenen voor altijd voorbij te zijn.

En tot Joessoef zei de sultan:

„Joessoef... een grote dienst heb je mij bewezen. Jongen... ik wil je voortaan altijd om mij heen hebben. Als je wat ouder was, dan zou ik jou misschien kunnen verheffen tot minister, maar daar ben je nog te jong voor. Maar je kunt goed grapjes vertellen, je bent vrolijk en opgeruimd. Ik verhef je tot hofnar van de sultan.”

Joessoef bedankte de sultan... het leek, of alles nu in orde was, maar vele moeilijkheden wachtten Joessoef nog. Maar wie daar meer van weten wil, die moet het tweede boekje lezen over Joessoef en de sultan van Priok en dat zal heten:

Joessoef, de Hofnar van de Sultan.

INHOUD

	Blz.
I. Joessoef, de zoon van Ali	5
II. Wat er in de krant te lezen stond! . . .	12
III. De list van Joessoef	19
IV. Joessoefs eerste opdracht	26
V. Joessoefs eerste boodschap	33
VI. Een gesprek met Zijne Excellentie Emir Pasja Pakila van Boeloewan	40
VII. Joessoef krijgt een belangrijke opdracht .	48
VIII. Joessoefs reis naar het dorp Nera . . .	56
IX. Een gesprek met Soeleika	63
X. Joessoef krijgt een nieuwe betrekking . .	70

In de **KLEUTER-SERIE** verschenen in dezelfde uitvoering:

A. D. HILDEBRAND

**De avonturen van Mieze en haar
kindertjes**

A. D. HILDEBRAND

De verhuizing van de familie Spits

WIL DE WINGERD

**Het praatschooltje van juffrouw
Takkenbos**

GEBONDEN f 1.60

Vraagt uw boekhandelaar deze boeken ter inzage
